

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย

วันที่รับบทความ	09/03/2567
วันที่แก้ไขบทความ	02/05/2567
วันที่ตอบรับบทความ	03/05/2567

เพ็ญพิสุทธิ์ ศิริ^{1*} จิรดา เอื้อศิริวัฒน์ชัย¹

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาหลายแห่งในประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษาและความรู้ที่จำเป็นจนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป (General English: GE) ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ในการเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น บทความวิชาการฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย ผลจากการศึกษาพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสม การขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนผู้สอน ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาวิชาของผู้เรียน ผู้เรียนขาดความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ และสื่อการสอนที่ไม่ทันสมัย เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย ทั้งนี้ บทความวิชาการฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความเป็นสากลได้

คำสำคัญ : ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ประเทศไทย

^{1*} สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล : penpisut.s@dru.ac.th

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

The Study of Factors Affecting the Effectiveness of the Teaching and Learning of English for Specific Purposes in Thailand

Received	09/03/2024
Revised	02/05/2024
Accepted	03/05/2024

Penpisut Siri^{1,*} Jirada Ueasiriwatthanachai¹

Abstract

Nowadays, many educational institutions have become aware of the importance of developing English for Specific Purposes (ESP) curriculums, with an emphasis on enhancing learners' language skills and essential knowledge required for effective work performance. The teaching and learning of English for Specific Purposes has been very challenging as it is different from the teaching and learning of General English (GE) in aspects of both learning objectives and teaching and learning processes. This article therefore aims to study factors affecting the effectiveness of the teaching and learning of English for Specific Purposes in Thailand. It was revealed that inappropriate teaching and learning methods, lack of learners' needs analysis, teachers lacking knowledge of learners' field of study, learners lacking knowledge on fundamental English, and outdated teaching materials were the main factors affecting the effectiveness of the teaching and learning of English for Specific Purposes in Thailand. However, the article has suggested useful guidelines for enhancing the effectiveness of the teaching and learning of English for Specific Purposes in Thailand and learners' potential in order that they will be competent enough to compete in the international labor markets.

Keywords: English for Specific Purposes; Effectiveness of teaching and learning; Thailand

^{1,*} Business English Program, Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: penpisut.s@dru.ac.th

¹ Business English Program, Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University

บทนำ

ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน หลายสถาบันการศึกษาในประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language: EFL) ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตามสาขาวิชาชีพของตน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมด้านภาษา เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ สามารถเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความเป็นสากลได้ ซึ่งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นไปที่การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานประกอบการ เนื่องจากภาษาอังกฤษที่ใช้ในวงการธุรกิจต่าง ๆ จะมีคำศัพท์ สำนวนเฉพาะวงการ ซึ่งแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้สถาบันการศึกษาในประเทศไทยหลายแห่งในปัจจุบันเปิดหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรอบรมระยะสั้น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาและผู้สนใจมาเพิ่มพูนทักษะทางภาษาจนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป (General English: GE) ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ในการเรียนและกระบวนการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะเน้นภาษาอังกฤษในบริบทเฉพาะมากกว่า การเรียนไวยากรณ์ ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าว เช่น ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน ฯลฯ บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทยต่อไป

ความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาอังกฤษหลายท่านได้ให้คำนิยามภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ดังนี้

Hutchinson and Waters (1991, pp. 18-19) ได้ให้คำนิยามของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ว่า เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้มีเนื้อหาและวิธีการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน โดยการพยายามค้นหาเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งวิธีการสอนนั้นจะแตกต่างไปจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป

เช่นเดียวกับ Strevens (1988 อ้างถึงใน Dudley-Evans & St Johns, 2012, p. 3) ที่ได้ อธิบายความหมายของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ว่า เป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ หัวข้อและเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีความสัมพันธ์กับอาชีพหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป เมื่อสิ่งที่เรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียนก็สามารถ จูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสิ่งที่เรียนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

นอกจากนี้ Robinson (1991, pp. 1-3) ยังได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า การเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมุ่งเน้นความจำเป็นของผู้เรียนอย่างแท้จริงโดยเป็นการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม การปฏิบัติ และความรู้ 3 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านการเรียนการสอน และ ความสนใจเฉพาะของผู้เรียน

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีนักการศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ได้ให้ความหมายของ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดย Dudley-Evans and St Johns (2012, pp. 4-5) และ Rahman (2015, p. 25) ได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันไว้ว่า ภาษาอังกฤษเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะมีความแตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไปในด้านผู้เรียนและวัตถุประสงค์ในการเรียน โดยผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษ มาแล้วและมีความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการประกอบอาชีพตามสายงานของตน

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเป็นการเรียนการสอน ที่อยู่ภายใต้ความต้องการในการใช้ภาษาของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มเป็นสำคัญ โดยเน้นภาษาอังกฤษในบริบท ต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์เฉพาะ ในขณะที่การเรียน การสอนภาษาอังกฤษทั่วไปจะเน้นการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ดังนั้น การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ จึงอยู่ ภายใต้พื้นฐานความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นภาษาอังกฤษในบริบทเฉพาะมากกว่า การเรียนไวยากรณ์และโครงสร้างทางภาษา เช่น ผู้เรียนที่เรียนทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และบริการหรือผู้ที่ประกอบอาชีพในสายงานดังกล่าว ย่อมมีความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อ การท่องเที่ยว (English for Tourism) ภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม (English for Hotel) ภาษาอังกฤษ เพื่องานมัคคุเทศก์ (English for Tour Guides) ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั่วไปที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิต ประจำวัน

ประเภทของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

เนื่องจากการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเป็นการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป นักการศึกษาจำนวนหนึ่ง (Kennedy & Bolitho,

1984, p. 5; McDonough, 1984, p. 6; Robinson, 1991, pp. 2-4) ได้แบ่งประเภทของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ สามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการ (English for Academic Purposes: EAP) คือ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนที่ต้องการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียน โดยมุ่งเน้นการฝึกทักษะทางด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียนเป็นหลัก เช่น เทคนิคการอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ ทักษะการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จในการศึกษา การฟังบรรยาย การจดบันทึก ความรู้สาขาวิชาชีพและทักษะระหว่างวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนที่ต้องการไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ฯลฯ รวมไปถึงการจัดการเรียนสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษด้านการแพทย์ ภาษาอังกฤษด้านเศรษฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ

2. ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพ (English for Occupational Purposes: EOP) เป็นการจัดการเรียนการสอนเฉพาะทางเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเฉพาะให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ภาษาอังกฤษสำหรับเลขานุการ เหมาะสำหรับผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์การทำงานหรือผู้เริ่มต้นทำงานใหม่ ๆ โดย Kennedy and Bolitho (1984, p. 4) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพจะเน้นการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน

การวิเคราะห์ความต้องการ

จากคำนิยามและประเภทของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอยู่ภายใต้พื้นฐานความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ดังนั้น การวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Analysis) จึงเป็นกระบวนการพื้นฐานที่สำคัญในการรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดขอบเขตของบริบทและเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ในการใช้ภาษาของผู้เรียน

Dudley-Evans and St John (2012, p. 122) และ Hamp-Lyons (2001, p. 128) กล่าวถึงประโยชน์สำคัญของการวิเคราะห์ความต้องการไว้ว่า การวิเคราะห์ความต้องการทำให้ทราบว่า 1. ผู้เรียนเป็นใคร 2. ควรฝึกทักษะทางการเรียนใดให้แก่ผู้เรียน และ 3. สถานการณ์เป้าหมายและสภาพแวดล้อมในการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างไร

Hutchinson and Waters (1991, pp. 55-56) ได้วิเคราะห์และแบ่งประเภทความต้องการของผู้เรียนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ความต้องการเป้าหมาย (Target Needs) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนในแต่ละเนื้อหาวิชา และ 2) ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย (Learning Needs) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

1. ความต้องการเป้าหมาย

ความต้องการเป้าหมาย แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) ความจำเป็น (Necessities) หมายถึง สิ่งที่คุณเรียนจะต้องรู้เพื่อที่จะสามารถใช้ภาษาได้ดี
ในสถานการณ์เป้าหมาย

(2) การขาด (Lacks) หมายถึง ช่องว่างระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาที่คุณเรียนมี
ในปัจจุบันกับความสามารถในการใช้ภาษาของคุณเรียนที่จะต้องมีในอนาคตในสถานการณ์เป้าหมาย

(3) ความต้องการ (Wants) หมายถึง ความต้องการเพราะคุณต้องการที่จะเรียนรู้
Hutchinson and Waters (1991, pp. 59-60) กล่าวเพิ่มเติมถึงกรอบที่ใช้พิจารณาใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเป้าหมาย ดังนี้

(1) ทำไมจึงจำเป็นต้องรู้ภาษา เช่น เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการงาน เพื่อใช้ในการเรียน
เพื่อใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง ฯลฯ

(2) ภาษาจะถูกนำไปใช้อย่างไร เช่น เพื่อนำไปใช้พูดหรือเขียน เพื่อนำไปใช้สื่อสาร
ผ่านทางโทรศัพท์หรือแบบเผชิญหน้า เพื่อนำไปใช้ในลักษณะทางการหรือไม่เป็นทางการ ฯลฯ

(3) ขอบเขตของเนื้อหาวิชาจะเป็นในลักษณะใด เช่น เพื่อนำไปใช้สำหรับการเรียนชีววิทยา
หรือวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อนำไปใช้สำหรับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นนักเรียนมัธยมหรือช่างฝีมือ ฯลฯ

(4) ผู้เรียนจะนำภาษาไปใช้กับใคร เช่น นำไปใช้กับเจ้าของภาษาหรือไม่ใช่เจ้าของภาษา
นำภาษาไปใช้กับบุคคลในระดับใด เช่น นำไปใช้กับระดับทั่วไปหรือกับระดับผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้ง
นำภาษาไปใช้กับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนในลักษณะใด เช่น เป็นเพื่อนร่วมงาน เป็นลูกค้า
หรือเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ฯลฯ

(5) ภาษาจะถูกนำไปใช้ที่ไหน เช่น ใช้ในที่ทำงานหรือที่โรงแรม ใช้ในสภาพแวดล้อม
ที่ติดต่อกับผู้อื่น ในห้องประชุมหรือติดต่อผ่านการพูดคุยทางโทรศัพท์ ใช้ในประเทศตนเองหรือใช้ใน
ต่างประเทศ ฯลฯ

(6) ภาษาจะถูกนำไปใช้เมื่อใด บ่อยแค่ไหน และปริมาณที่ใช้มากน้อยเพียงใด

จะเห็นได้ว่า ความต้องการเป้าหมายเป็นตัวกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระที่จะนำมาใช้ในการ
จัดการเรียนการสอน สามารถช่วยในการรับรู้รูปแบบหรือความสามารถทางด้านภาษาที่คุณเรียนต้องการ
เพื่อนำไปใช้จริงเมื่ออยู่ในสถานการณ์เป้าหมายได้

2. ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย

ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย คือความต้องการที่เกิดขึ้นในขั้นตอน
การจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนของคุณเรียนและช่วยให้คุณเรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น
การใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและน่าสนใจ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ฯลฯ (Hutchinson
& Waters, 1991, pp. 60-61) กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ความต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์

ความต้องการเป้าหมาย และการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงเพื่อนำมากำหนดขอบเขต และเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในการใช้ภาษาและเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

สถานการณ์ของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาในประเทศไทยต่างมุ่งพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้มีความพร้อมทางด้านภาษาเพียงพอที่จะก้าวเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงานต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยที่เข้าสู่ตลาดแรงงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า มีความจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างเร่งด่วน สอดคล้องกับกิตติ ประเสริฐสุข (2555, น. 12) กล่าวถึงผลการสำรวจคะแนนทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตจากประเทศอาเซียนโดยศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2554 ซึ่งระบุว่า บัณฑิตไทยมีคะแนนทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับบัณฑิตจากประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน นอกจากนี้ ในปี 2566 EF Education First ได้เปิดเผยผลการสำรวจดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index) ซึ่งพบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 101 จาก 113 ประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และเป็นอันดับสุดท้ายจาก 8 ประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้งนี้ ไม่มีผลการสำรวจของประเทศบรูไนและลาว (ไทยพีบีเอส, 2566) ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาในประเทศไทยจึงควรเร่งตื่นตัวและเล็งเห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเบื้องต้นเหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตามสาขาวิชาชีพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย

ถึงแม้ว่าทักษะความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน และสถาบันการศึกษาในประเทศไทยต่างก็มุ่งพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทยส่วนใหญ่กลับยังคงไม่ตอบสนองต่อความต้องการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน รวมทั้งยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี

ศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความเป็นสากลได้เท่าที่ควร โดยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้ดังนี้

1. การเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approach) เป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนในแง่ของความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาและความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาชีพควบคู่ไปกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางภาษาตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (พลีสา สุนทรเสวต, 2561, น. 7) ผู้สอนจึงควรออกแบบเนื้อหา กิจกรรมและรูปแบบวิธี การเรียนการสอนให้เหมาะสมและหลากหลาย โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ รวมทั้งความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Foley (2005 อ้างถึงใน Saengboon, 2006, p. 138) ซึ่งกล่าวว่า หลักการสำคัญของการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสารคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทเต็มที่ในการเรียนรู้ในห้องเรียน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของ Sukying, Supunya, & Phusawisot (2023, p. 397) สะท้อนให้เห็นว่าหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในบริบทประเทศไทยยังมีประสิทธิผลในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ คือ การที่ผู้สอนยังคงใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered approach) ซึ่งผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนเองโดยไม่ได้พิจารณาถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Tsao (2011, p. 142) ซึ่งพบว่าผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะส่วนใหญ่ยังคงใช้รูปแบบวิธีการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลับมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเนื้อหา หลักสูตร จุดมุ่งหมายในการเรียนและวิธีการสอนมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับผู้เรียน ทำให้ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา

2. การขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน

ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องดำเนินการทุกครั้งก่อนที่จะทำการสอนรายวิชาหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังที่ Tsao (2011, p. 142) ระบุว่า การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงลักษณะความต้องการในงานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน เหตุผลในการเรียน ความคาดหวังและทัศนคติต่อการเรียน ทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน รวมไปถึงรูปแบบวิธีการสอนและคุณสมบัติของผู้สอน ดังนั้น การที่ผู้สอนขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนจึงทำให้การกำหนดเนื้อหา รูปแบบ วิธีการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากขาดการสำรวจและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและ

มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (วนิชา สิริรังหอม, 2563, น. 114; สุภาพร เจริญสุข และกิตติมา ตันติหาชัย, 2562, น. 83) ซึ่งพบว่าบัณฑิตและนักศึกษายังคงประสบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงาน โดยอาจมีสาเหตุมาจากการขาดการวิเคราะห์ความต้องการ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. ผู้สอนขาดความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาชีวะและมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กันไป ด้วยเหตุนี้ บทบาทของผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีวะต่าง ๆ จึงมีความแตกต่างจากบทบาทของผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป (ณัฐนุช มั่นสาคร, 2548, น. 27) กล่าวคือ ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านภาษาอังกฤษและการสอนภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาชีวะนั้น ๆ ร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม หนึ่งในประเด็นที่ยังคงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบันคือการที่ผู้สอนขาดความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาของสาขาวิชาชีวะนั้น ๆ เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีวะต่าง ๆ จะเป็นผู้มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จึงมักมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษมากกว่าความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาวิชาชีวะ (พลิสา สุนทรเศวต, 2561, น. 6) สอดคล้องกับ ทัททริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน (2559, น. 91) ซึ่งระบุว่า ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในมุมมองของผู้เรียน คือ การขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและความรู้ความเข้าใจเฉพาะด้านเนื้อหาของรายวิชา ทำให้ผู้สอนไม่สามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้เมื่อผู้เรียนเกิดคำถามหรือมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาเฉพาะด้านของรายวิชา

4. ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน

ณัฐนุช มั่นสาคร (2548, น. 102) ระบุว่า ผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษในระดับต่ำ จะประสบปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมาก ในขณะที่ผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษในระดับสูง จะประสบปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทัททริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน (2559, น. 91) ที่ว่าการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสมควรให้ความสำคัญ ผู้เรียนควรมีความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษในระดับที่ดีเสียก่อน จึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Tsao (2011, p. 140) ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนต่างมีความเห็นตรงกันว่า ผู้ที่จะเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น

ควรมีทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษในระดับที่ดี โดยหากผู้เรียนไม่สามารถอ่านบทความง่าย ๆ หรือสื่อสารภาษาอังกฤษเบื้องต้นได้แล้วก็ยากที่จะทำความเข้าใจกับเนื้อหาเฉพาะด้านหรือสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในบริบทการทำงานของสาขาวิชาชีพของตนได้ สอดคล้องกับ Thanh (2016, p. 103) ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการอ่านเนื่องจากไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอ่านหนังสือหรือตำราเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการแปลความและทำความเข้าใจในเนื้อหาเฉพาะด้านของรายวิชา นอกจากนี้ ผลการศึกษาของทัตทริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน (2559, น. 91) และ วณิช สิริรังหอม (2563, น. 117) ได้สะท้อนให้เห็นว่า ความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งความรู้ในคำศัพท์และไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5. การขาดแคลนตำราเรียนหรือสื่อการสอนที่ทันสมัยและมาจากเอกสารหรือสถานการณ์จริง

Dudley-Evans and St John (2012 อ้างถึงใน พลิสา สุนทรเสวต, 2561, น. 8) ระบุว่า การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะค่อนข้างต่ำนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้สอนใช้ตำราเรียนจากต่างประเทศที่ตีพิมพ์มานานแล้ว ทำให้ข้อมูลในตำราเรียนเหล่านั้นไม่ทันสมัย รวมทั้งขาดแคลนแบบฝึกภาระงานที่มาจากเอกสารหรือสถานการณ์จริงในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ สอดคล้องกับ ณัฐนุช มั่นสาคร (2548, น. 106) ซึ่งระบุว่า ผู้เรียนต้องการสื่อการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง รวมทั้งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพที่เรียนให้มากกว่าเดิม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่นเดียวกับที่วณิช สิริรังหอม (2563, น. 116-117) ระบุว่า การที่บัณฑิตเรียนภาษาอังกฤษจากแบบเรียนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้เรียนรู้รูปแบบการสนทนาที่หลากหลาย ส่งผลให้บัณฑิตไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ การใช้สื่อการสอนจากเอกสารหรือสถานการณ์จริงจึงมีประโยชน์มากในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เนื่องจากการสื่อสารในสถานการณ์จริงมีความหลากหลายทั้งในแง่ของรูปแบบและวิธีการ

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ยังมีประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งนำมาสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาหลักสูตรและรายวิชา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่มีจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของบริบทและเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ในการใช้ภาษาของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง พลิสา สุนทรเสวต (2561, น. 9) ระบุว่า สถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสู่สากล โดยมุ่งเน้นด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและมีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hutchinson and Waters (1994, p. 54) ที่ว่า การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความต้องการและมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ เป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญของการออกแบบหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากนี้ นัสยา ปาติยเสวี และ บริภัทร กิจจาบัญญัติ (2553, น. 73) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาและรูปแบบวิธีการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานก็ควรได้รับการปรับปรุงด้วยเช่นกัน โดยควรเน้นทักษะด้านการสื่อสารเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นการสร้างพื้นฐานความรู้และทักษะทางภาษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะต่อไป

2. ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาบันการศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาและสร้างเครือข่าย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับพนักงานและสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ทัตติรียา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน, 2559, น. 92) นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ Thanh (2016, p. 104) ที่ว่าสถาบันการศึกษาควรมีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัยและใช้งานได้จริง เพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทั้งในด้านความรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานและความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาวิชาชีพด้วยตนเองได้อย่างเพียงพอ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนได้ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาวิชาชีพของผู้เรียนอีกด้วย

3. ด้านบทบาทของผู้สอน

บทบาทของผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะนั้นมีความแตกต่างจากผู้สอนภาษาอังกฤษพื้นฐานทั่วไป โดยผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสาขาวิชานั้น ๆ ร่วมด้วย ผู้สอนจึงควรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

รวมทั้งพร้อมที่จะเปิดรับและแสวงหาความรู้ซึ่งรวมถึงแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานและคำศัพท์เฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ อยู่เสมอ (ณัฐนุช มั่นสาคร, 2548, น. 27) นอกจากนี้ผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบันควรพัฒนาตนเองในด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanh (2016, p. 104) ซึ่งระบุว่าผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอนและจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ส่วนในแง่ของรูปแบบวิธีการสอน ผู้สอนควรปรับจากรูปแบบวิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered approach) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่จำกัดและไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไปใช้รูปแบบวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approach) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีบทบาทอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4. ด้านทัศนคติของผู้เรียน

ทัศนคติของผู้เรียนถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลการต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังที่ Hutchinson and Waters (1994, p. 54) กล่าวว่า การที่จะส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ทัศนคติ มุมมอง และการรับรู้ในแง่บวกต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของผู้เรียนถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยมีส่วนช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีพของตนเองและมีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความเป็นสากลได้ (ทัตทริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน, 2559, น. 80) สอดคล้องกับ วณิช สิริรังหอม (2563, น. 117) ซึ่งระบุว่า การที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ได้ผลนั้น การปรับทัศนคติของผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษถือเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

บทสรุป

ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาในประเทศไทยต่างมุ่งพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในด้านทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามสาขาวิชาชีพที่ตนเองเรียน หากแต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ส่วนใหญ่กลับยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่พบในประเทศไทย ได้แก่ 1. การเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. การขาดความวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน 3. ผู้สอนขาดความรู้เฉพาะด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน 4. ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน

และ 5. การขาดแคลนตำราเรียนหรือสื่อการสอนที่ทันสมัยและมาจากเอกสารหรือสถานการณ์จริง ส่วนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทย จำแนกได้เป็น 4 ด้าน กล่าวคือ 1. ด้านเนื้อหาหลักสูตรและรายวิชาที่ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ก่อนการกำหนดบริบทเพื่อออกแบบหลักสูตรและเนื้อหาของรายวิชา 2. ด้านการจัดการเครือข่ายและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสถาบันการศึกษาควรเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่าย และเตรียมทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เข้าถึงได้ ทันสมัยและใช้งานได้จริงอยู่เสมอ 3. ด้านบทบาทของผู้สอน กล่าวคือ ผู้สอนควรหมั่นแสวงหาความรู้ทั้งในด้านการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสาขาวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ 4. ด้านทัศนคติของผู้เรียนซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กิตติ ประเสริฐสุข. (2555). ASEAN Insight: ทักษะภาษาอังกฤษกับอาเซียน, [ออนไลน์]. กรุงเทพฯ ธุรกิจ. ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <http://aseanwatch.org/wp-content/uploads/2012/07/ASEAN-Insight-no.11.pdf>.
- นัสยา ปาติยเสวี และบริภัทร กิจจาปัญญา. (2553). การศึกษาความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร : คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐณัฐ มั่นสาคร. (2548). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พลิสา สุนทรเสวต. (2561). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในศตวรรษที่ 21. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 14(2), น. 1-26.
- ทตทริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน. (2559). การสำรวจการรับรู้การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 5(2), น. 77-94.
- ไทยพีบีเอส. (2566). ปี 66 ไทยรัฐโหล่ออาเซียน 'ทักษะภาษาอังกฤษ'. ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://theactive.net/news/learning-education-20231128/>
- วนิชา สิริรังหอม. (2563). การวิเคราะห์ความต้องการทักษะการพูดภาษาอังกฤษและปัญหาในการพูดภาษาอังกฤษในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทกษัตริยาธิราช. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์. 20(4), น. 109-120.
- สุภาพร เจริญสุข และกิตติมา ตันติหาชัย. (2562). การศึกษารูปแบบของสถานประกอบการ ปัญหาและกลยุทธ์การแก้ปัญหาการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกงานระดับมหาวิทยาลัย. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 30(1), น. 75-88.
- Dudley-Evans, T., & M. J. St John. (2012). **Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach.** (15 th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hamp-Lyons, L. (2001). English for Academic Purposes. In R. Cater, & D. Nunan (Eds.), **The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages** pp. 126-130. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hutchinson, T. & Waters, A. (1991). **English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach**. (6th ed). Glasgow: Cambridge University Press.
- Hutchinson, T. & Waters, A. (1994). **English for Specific Purposes: A Learning Centred Approach**. New York: Cambridge University Press.
- Kennedy, C. & Bolitho, R. (1984). **English for Specific Purposes**. London: Macmillan.
- McDonough, J. (1984). **ESP in Perspective: A Practical Guide**. London and Glasgow: Collins Educational.
- Rahman, M. (2015). English for Specific Purposes (ESP): A Holistic Review. **Universal Journal of Educational Research**. 3(1), pp. 24-31.
- Robinson, P. (1991). **ESP Today: A Practitioner's Guide**. New York: Prentice Hall.
- Saengboon, S. (2006). CLT revisited. **NIDA Language and Communication Journal**. 11(11), pp. 136–148.
- Sukying, A., Supunya, N., & Phusawisot, P. (2023). ESP Teachers: Insights, Challenges and Needs in the EFL Context. **Theory and Practice in Language Studies**. 13(2), pp. 396-406.
- Thanh, M. T. T. (2016). A survey on problems in studying ESP faced by the IT students at South-East Vocational College, Dong Nai Province, Vietnam. **Humanising Language Teaching**. 18(1), pp. 91-106. Retrieved 26 February, 2024, from <http://old.hltmag.co.uk/feb16/mart06.htm>
- Tsao, C. H. (2011). English for specific purposes in the EFL context: A survey of student and faculty perceptions. **Asian ESP Journal**. 7(2), pp. 125-148.